

Άρθρο/έρευνα της Πολύμνιας - Άννας Χασιώτη, Εκπαιδευτριάς της Σχολής Γονέων Νομού Πέλλας και του Δημήτρη Ταχματζίδη, Υπεύθυνου Σχολής Γονέων Νομού Ημαθίας, που παρουσιάστηκε στην ημερίδα Αγωγής Υγείας που διοργάνωσε η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε συνεργασία με το Κέντρο Εκπαίδευσης Κοινωνικής Υποστήριξης και Κατάρτισης Ατόμων με Αναπηρία (ΚΕΚΥΚΑμεΑ) και τη Σχολή Γονέων Νομού Πέλλας. Τα πρακτικά της ημερίδας δημοσιεύτηκαν σε τόμο με τα στοιχεία: Κιουρτσής,Κ., επιμέλεια (2006). *Συμπεριφορές και προκαταλήψεις απέναντι στους γραπτούς και στους άγραφους κανόνες του Σχολείου, της Οικογένειας και της Κοινωνίας*. Έδρα: Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Πέλλας-Τομέας Αγωγής Υγείας. ISBN : 960- 9169-0-9.

Στάσεις γονέων και εκπαιδευτικών σε θέματα σύνδεσης σχολείου και οικογένειας

1. Εισαγωγή

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζουμε τις στάσεις των γονέων και των εκπαιδευτικών απέναντι στο σχολείο, όπως αυτές έχουν καταγραφεί τόσο από την ελληνική όσο και την ξένη βιβλιογραφία και όπως τις έχουμε εντοπίσει μέσα από την επαγγελματική μας εμπειρία. Στόχος της εισήγησης είναι η καταγραφή των στάσεων των εκπαιδευτικών και των γονέων σε θέματα σχολικής συμβουλευτικής να αποτελέσει την αρχή για έναν προβληματισμό σχετικά με την εξέλιξη του θεσμού της Συμβουλευτικής Γονέων. Σε ένα δεύτερο επίπεδο, η καταγραφή αυτή θέλει να δημιουργήσει γέφυρες επικοινωνίας ανάμεσα στους επίσημους (θεσμοθετημένη εκπαίδευση) και ανεπίσημους φορείς (οικογένεια) που εμπλέκονται στην εξέλιξη των μαθητών. Η παραπάνω παραδοχή σημαίνει δύο πράγματα: από την μια μεριά ο εκπαιδευτικός οφείλει να συνειδητοποιήσει τις αλλαγές που έχουν επέλθει, σε ό,τι αφορά την οικογένεια, και τη συνακόλουθη εξέλιξη του θεσμού αυτού. Από την άλλη μεριά, η ευρεία εμπλοκή των γονέων στη σχολική διαδικασία δείχνει τη σημασία που έχει το σχολείο για την γνωστική εξέλιξη των παιδιών.

2. Το νομικό πλαίσιο

Στη χώρα μας η σχεδόν καθημερινή επαφή των γονέων εξαντλείται κυρίως στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό. Αυτό συμβαίνει επειδή η είσοδος του παιδιού στο σχολείο γίνεται από μία μικρή ηλικία και συνδέεται όχι μόνο με την παροχή γνώσεων από τη μεριά του σχολείου αλλά κυρίως με την παροχή βασικής φροντίδας και ανάπτυξης των επιμέρους δεξιοτήτων των παιδιών σε συνδυασμό με την ψυχολογική τους υποστήριξη και την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησής τους στο νέο αυτό περιβάλλον. Όμως, καθώς η ηλικία του παιδιού μεγαλώνει και εξοικειώνεται τόσο με το σχολικό χώρο όσο και με τον εκπαιδευτικό θεσμό γενικότερα, οι επαφές των γονέων εξασθενούν και, στη συνέχεια, σχεδόν εξαφανίζονται, εκτός εκείνων των περιπτώσεων που δεσμεύονται θεσμικά (π.χ. να εγγράψουν τους μαθητές, να παραλάβουν βαθμολογία, να παραστούν στην παιδαγωγική συνάντηση κτλ.). Αυτό σημαίνει ότι, όσο περνούν τα χρόνια, η συμμετοχή των γονέων διέπτεται περισσότερο από μια τυπική-νομική διάσταση και λιγότερο από μια ουσιαστική-παιδαγωγική. Η διάσταση αυτή εκφράζεται κυρίως μέσα από τις έννομες συνέπειες της ηλικίας, γι' αυτό και η πρόσφατη νομοθεσία για τις οργανώσεις γονέων διευκρινίζει ότι «στην έννοια "γονείς" περιλαμβάνονται και οι επίτροποι και οι νόμιμοι διορισμένοι αντιπρόσωποι τους» (Ν. 2621/98, άρθρο 2, παρ. 1β7). Η έννοια των γονέων εντάσσεται στο πλαίσιο του συγχρόνου ορισμού της οικογένειας που είναι «δυο ή περισσότερα άτομα (...) τα οποία σχετίζονται μεταξύ τους με έναν ειδικό βαθμό συγγένειας εξ αίματος, που προέρχεται από υιοθεσία, αποδοχή ή γάμο και συμπεριλαμβάνει και τις ενώσεις που γίνονται με κοινή συναίνεση» (Ο.Η.Ε., Οικογένειες: η καρδιά της Κοινωνίας, 1995). Ο σύγχρονος αυτός ορισμός της οικογένειας δέχεται μια ευρύτητα στο χαρακτηρισμό της, που μπορεί να αναφέρεται από τις μονογονεϊκές οικογένειες μέχρι τις οικογένειες-μωσαϊκό. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο η έννοια «γονείς» περιλαμβάνει εκτός από τους φυσικούς γεννήτορες των παιδιών και άλλα άτομα που μπορεί να συνδέονται με αυτά με νομική μόνο σχέση.

3. Το νομικό πλαίσιο του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων

Στην Ελλάδα, για πρώτη φορά, θεσμοθετήθηκε η συμμετοχή των γονέων και κηδεμόνων στα εκπαιδευτικά δρώμενα με το άρθρο 53 του Ν. 1566/85, ενώ μέχρι τότε ήταν προαιρετική και επαφίετο στη διακριτική ευχέρεια του σχολείου να καλέσει τους γονείς σε συνεργασία (το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2, παράγραφος 1β του Ν. 2621/98). Σύμφωνα, λοιπόν, με τις κείμενες διατάξεις, σε κάθε σχολείο συγκροτείται Σύλλογος Γονέων, που αποτελείται από όλους τους γονείς των μαθητών. Οι Σύλλογοι Γονέων του ίδιου δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος συγκροτούν μία Ένωση Γονέων. Οι Ενώσεις Γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος συγκροτούν μία Ομοσπονδία Γονέων και όλες οι ομοσπονδίες της χώρας συγκροτούν μία Συνομοσπονδία. Παρατηρούμε, δηλαδή, μια κλιμακούμενη διαβάθμιση των οργάνων των γονέων με αντίστοιχη εκπροσώπηση σ' αυτά, που ακολουθεί τη χωρική διάσταση σχολείο, δήμος, νομός, επικράτεια.

Οι διοικήσεις των συλλόγων γονέων, καθώς και κάθε εκπρόσωπος γονέων ή κηδεμόνων που μετέχει στα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία συλλογικά όργανα, εκλέγονται με συγκεκριμένες διαδικασίες. Βασικό στοιχείο της διαδικασίας είναι αυτό που αναφέρεται στην εκπροσώπηση των μαθητών. Για να συγκροτηθεί Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων πρέπει να ψηφίζει το ένα τρίτο των γονέων των εγγεγραμμένων στο σχολείο μαθητών. Στην περίπτωση που δεν υπάρξει αυτός ο βαθμός εκπροσώπησης, οι εκλογές επαναλαμβάνονται μέχρι δυο φορές (Αθανασούλα – Ρέππα, Κουτούζης, Χατζηευστρατίου : και , Ανδρέου – Αθανασούλα – Ρέππα :).

Από τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας παρατηρούμε ότι οι αρμοδιότητες τόσο του Συλλόγου Γονέων (Υ. Α. Δ4 516/7-10-98 & Δ4/662/23-12-98) όσο και αυτών του Σχολικού Συμβουλίου (άρθρο 51, Ν. 1566/85) δεν διασαφηνίζουν ποια θέματα ακριβώς θα επιλαμβάνεται το κάθε όργανο, πολλές φορές, δημιουργούνται συγκρούσεις λόγω επικαλύψεων ή παρατηρείται λειτουργική υποτονικότητα στα όργανα αυτά. Για παράδειγμα, μέσα στο έργο του Σχολικού Συμβουλίου είναι και «η καθιέρωση τρόπων αμοιβαίας επικοινωνίας διδασκόντων και οικογενειακών των μαθητών», έργο το οποίο αναφέρεται κατεξοχήν και στις αρμοδιότητες του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

Από τις δυνάμεις, που εκπροσωπούνται τόσο στο Δ.Σ. του Συλλόγου Γονέων όσο και στο Σχολικό Συμβούλιο, εξαρτάται και ο τρόπος λειτουργίας των οργάνων αυτών. Έρευνες έχουν δείξει (Γώγου-Κρητικού, 1994) ότι οι συνεργασίες και οι συναινετικές διαδικασίες μεταξύ γονέων και σχολείου επιτυγχάνονται καλύτερα, όταν οι εκπρόσωποι των γονέων προέρχονται από μεσαία ή προνομιούχα κοινωνικά στρώματα, καθώς το ενδιαφέρον τους για το θεσμό του σχολείου είναι περισσότερο αυξημένο.¹ Σχετικά, λοιπόν, τις νομοθετικές διατάξεις για τη συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία έχουν παρατηρηθεί τα εξής στοιχεία:

- Οι γονείς αποτελούν πηγή πληροφόρησης στη διερευνητική φάση της αξιολόγησης της σχολικής μονάδας και, επομένως, εμφανίζονται στη σχολική ζωή όχι μόνο ως συνεργάτες και εταίροι, αλλά και ως ομάδα πίεσης και συμφερόντων (Υ.Α. Γ2/4791/7-9-98).
- Πολλοί γονείς συμμετέχουν στους Συλλόγους Γονέων ή εκπροσωπούν τους γονείς στα συλλογικά όργανα της εκπαίδευσης, γιατί επιδιώκουν να γνωριστούν με όσο το δυνατόν περισσότερους γονείς, με αποκλειστικό στόχο την ωφελιμιστική αξιοποίηση αυτών των γνωριμιών. Συνήθως, οι γονείς αυτοί είναι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιδιώκουν την ανάδειξη τους σε ευρύτερα θεσμικά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης ακόμα και στην υποψηφιότητα για δημαρχία της περιοχής. Οι φιλοδοξίες αυτές των γονέων δε βλάπτουν, βέβαια, τη λειτουργία του Συλλόγου Γονέων, όταν γίνονται σύμμετρα και με προτεραιότητα το συμφέρον των παιδιών. Το πρόβλημα προκύπτει, όταν η προτεραιότητα αυτή αντιστρέφεται και προηγείται το προσωπικό ή πολιτικό συμφέρον (Αθανασούλα – Ρέππα και συν. : και Ανδρέου Αθανασούλα – Ρέππα :).
- Η ενημέρωση των γονέων οργανώνεται με ευθύνη του διευθυντή. Κάθε εκπαιδευτικός ορίζει ημέρα και ώρα συνεργασίας με τους γονείς, μία φορά το μήνα, για τη σχολική εργασία, την πρόοδο των μαθητών και γενικότερα θέματα αγωγής. Αυτό γνωστοποιείται στους γονείς και καταχωρίζεται στο βιβλίο πράξεων του Συλλόγου Διδασκόντων.
- Το Προεδρικό Διάταγμα προβλέπει την οργάνωση συγκεντρώσεων των γονέων μία φορά τουλάχιστον το τρίμηνο, για θέματα λειτουργίας του σχολείου, για την ενημέρωσή τους και για την παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων. Την οργάνωση αυτών των συναντήσεων έχει το Σχολικό Συμβούλιο και το συντονισμό τους ο διευθυντής του σχολείου.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι ο νομοθέτης δίνει μεγάλη έμφαση και αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο των γονέων με τη συμμετοχή τους στα όργανα διαχείρισης και υποστήριξης του σχολείου. Οι γονείς, δηλαδή, θεωρούνται ο βασικότερος εταίρος της λειτουργίας του σχολείου και της στήριξης του εκπαιδευτικού έργου. Πέρα όμως από τις επιταγές του νόμου, η καθημερινή εμπειρία δείχνει ότι η προσέλευση των γονέων στις συνεδριάσεις των Συλλόγων Γονέων & Κηδεμόνων είναι ελάχιστη ή ανύπαρκτη. Τις περισσότερες φορές δεν μαζεύονται ούτε το ένα τρίτο των γονέων που απαιτούνται για να ληφθούν συγκεκριμένες αποφάσεις ενώ υπάρχουν και Σύλλογοι Γονέων που ενώ έχουν συσταθεί δεν έχουν συνεδριάσει σχεδόν ποτέ. Στην παρούσα εισήγηση θα αναφέρουμε τους σημαντικότερους λόγους που εξηγούν την κατάσταση αυτή.

4. Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων: Συμπεριφορές, συγκρούσεις, στάσεις και αντιλήψεις

Το πρόβλημα της σχέσης ανάμεσα στους γονείς και το σχολείο είναι τόσο παλιό όσο και η ύπαρξη της θεσμοθετημένης εκπαίδευσης. Η συνεργασία μεταξύ φυσικών παιδαγωγών (γονέων) και επαγγελματιών παιδαγωγών (εκπαιδευτικών) στόχο έχει να συμπληρώσει τη γενικότερη αγωγή των νέων και να βοηθήσει στην κοινωνικοποίησή τους. Η σχέση του διευθυντή με τους γονείς είναι άμεση και πολύ σημαντική. Έρευνες

¹ Θεσμοθετήθηκε η συμμετοχή των γονέων και κηδεμόνων στα εκπαιδευτικά δρώμενα με το άρθρο 53 του Ν. 1566/85, αλλά το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2, παράγραφος 1β του Ν. 2621/98. Για να συγκροτηθεί Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων πρέπει να ψηφίζει το ένα τρίτο των γονέων των εγγεγραμμένων στο σχολείο μαθητών.

έχουν δείξει ότι οι συνεργασίες και οι συναινετικές διαδικασίες μεταξύ γονέων και σχολείου επιτυγχάνονται καλύτερα, όταν οι εκπρόσωποι των γονέων προέρχονται από μεσαία ή προνομιούχα κοινωνικά στρώματα, καθώς το ενδιαφέρον τους για το θεσμό του σχολείου είναι περισσότερο αυξημένο (Γώγου-Κρητικού, 1994). Κατά τις συνεργασίες των γονέων με το σχολείο δημιουργείται μια ποικιλία σχέσεων.

Από την άλλη μεριά, η συμμετοχή των γονέων στο σχολείο και η κριτική τους στάση απέναντι σε αυτό δημιουργούν ανασφάλειες σε ορισμένους εκπαιδευτικούς, που δεν φαίνονται διατεθειμένοι να μοιραστούν με τους γονείς. Έτσι, δημιουργούνται στρατηγικές άμυνας απέναντι στους γονείς, όταν εκφέρουν άποψη για το σχολείο. Οι σχέσεις, λοιπόν, δασκάλων και γονέων είναι ιδιαίτερα αμφιθυμικές. Επιπλέον, παρατηρούνται και κάποιες αντιφάσεις και συγκρούσεις στις σχέσεις εκπαιδευτικών και γονέων: Ο γονέας αντιμετωπίζεται ως συνεργάτης αλλά και ως ανταγωνιστής. Βοηθάει το έργο του δασκάλου αλλά επεμβαίνει και σε ζητήματα που δυσαρεστούν το δάσκαλο. Ο δάσκαλος επιδιώκει τη συνεργασία των γονέων αλλά παράλληλα διεκδικεί την ανεξαρτησία του σε ζητήματα διδασκαλίας αλλά και αγωγής. Επίσης, οι γονείς, ανενήμερωτοι ουσιαστικά για τα εκπαιδευτικά δεδομένα, φαίνεται πως επεμβαίνουν συχνά από θέση συντηρητικότερη αντιδρώντας στις όποιες προσπάθειες εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης. Οι επεμβάσεις των γονέων αφορούν κυρίως τη διαδικασία κοινωνικοποίησης των παιδιών, το διδακτικό έργο και την αξιολόγηση. Πιο συγκεκριμένα:

1. Συχνά οι γονείς κατηγορούν τους εκπαιδευτικούς ως άτομα «δημοσιούπαλληλικής νοοτροπίας» που δεν ενδιαφέρονται για τίποτε παρά μονάχα για τον μισθό τους ενώ οι ίδιοι οι γονείς δεν παρίστανται στις συγκεντρώσεις γονέων και κηδεμόνων με την δικαιολογία ότι «είναι πολύ σημαντική η απογευματινή τους εργασία». Στην εικόνα του «αδιάφορου εκπαιδευτικού» οι γονείς αδυνατούν να δούνε την προσπάθεια ενός ανθρώπου για ενδιαφερθεί για 25 μαθητές σε 45 λεπτά, επειδή είναι προσηλωμένοι στο «δικό τους παιδί».
2. Από την άλλη μεριά, οι εκπαιδευτικοί συχνά κατηγορούν τους γονείς ότι δεν ενδιαφέρονται για τα παιδιά τους παρά μόνο όταν παίρνουν χαμηλούς βαθμούς στο τέλος των τριμήνων ή των τετραμήνων, αλλά ταυτόχρονα στους γονείς που παρίστανται στο σχολείο σε όλη την διάρκεια του τριμήνου/τετραμήνου δηλώνουν ότι είναι οι ίδιοι οι αποκλειστικοί υπεύθυνοι για τον τρόπο διεξαγωγής της διδασκαλίας και δεν δέχονται υποδείξεις από τους γονείς «για το πώς θα κάνω εγώ το μάθημά μου». Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί δηλώνουν συχνά ότι οι γονείς διακατέχονται από υπεροψία, καθώς θεωρούν τους εαυτούς τους κοινωνικά και μορφωτικά ανώτερους. Επίσης οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να κατηγορούν τους γονείς ότι είναι απόντες (Γώγου-Κρητικού, 1994).

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και βασιζόμενοι στην σύγχρονη ελληνική και ξένη βιβλιογραφία αλλά και στην επαγγελματική μας πείρα έχουμε σχεδιάσει έναν πίνακα που καταγράφει τις στάσεις γονέων και εκπαιδευτικών σε θέματα συμμετοχής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία:

Πίνακας 1: Περιγραφή Σχέσεων Γονέων - Εκπαιδευτικών

ΓΟΝΕΙΣ (Γώγου-Κρητικού, 1994:194-195)	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ (Macbeth, 1993: 202-203)
<p>1. Συχνά οι γονείς είναι απογοητευμένοι από την ισχύουσα εκπαιδευτική πολιτική και να καθιστούν υπεύθυνο το σχολείο, που με τη σειρά του χρεώνει στους γονείς ότι δε σέβονται τους σχολικούς κανόνες.</p> <p>2. Άλλες φορές οι γονείς υπερασπίζονται τα παιδιά τους και επεμβαίνουν στη λειτουργία του σχολείου που ισχυρίζεται ότι μορφώνει τα παιδιά τους και αποφασίζει για το μέλλον τους. Στην ουσία απαιτούν το σχολείο να λογοδοτήσει για το εκπαιδευτικό του έργο. Το σημείο αυτό είναι ένα από τα σοβαρότερα στις σχέσεις μεταξύ σχολείου και γονέων, καθώς τελευταία εισάγεται και στη χώρα μας ένα σύστημα αξιολόγησης, στο οποίο οι γονείς θα αποτελούν πηγή πληροφόρησης στη διερευνητική φάση της αξιολόγησης της σχολικής μονάδας (βλ. Υ. Α. Γ2/4791/7-9-98, και Σολομών, 1999:37-39). Οι γονείς, επομένως, εμφανίζονται στη σχολική ζωή όχι μόνο ως συνεργάτες και εταίροι, αλλά και ως ομάδα πίεσης και συμφερόντων.</p>	<p>1. Οι εκπαιδευτικοί έχουν συνηθίσει να λειτουργούν, χωρίς οι γονείς να αποτελούν κεντρικό σημείο της δουλειάς τους. Συχνά αισθάνονται ότι έχουν αρκετή εργασία με τους μαθητές και έντονες επαγγελματικές υποχρεώσεις, ώστε να μην επιθυμούν πρόσθετη πίεση με την επιβολή/προσθήκη μιας εκπαιδευτικής συνεργασίας με τους γονείς.</p> <p>2. Θεωρούν τους γονείς απειλητικούς, ειδικά όσοι δεν είναι συνηθισμένοι να δουλεύουν με αυτούς. Επιπλέον, το ωράριο εργασίας των εκπαιδευτικών ίσως να μην περιλαμβάνει την εκπαιδευτική συνεργασία με τους γονείς.</p> <p>3. Λίγες εκπαιδευτικές αρχές έχουν δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαιδευτική λειτουργία των γονέων. Συχνά, αφιερώνουν σε αυτούς μικρές μόνο ομιλίες.</p> <p>4. Οι εκπαιδευτικοί βρίσκονται συνεχώς κάτω από πίεση για να μεταβάλουν το περιεχόμενο της διδασκαλίας και τις μεθόδους εργασίας τους.</p> <p>5. Είναι ευκολότερο για τους εκπαιδευτικούς να μην</p>

<p>3. Οι γονείς, ακόμα και είναι οργανωμένοι σε ισχυρούς συλλόγους, έχουν περιορισμένη ισχύ στην άσκηση εκπαιδευτικής πολιτικής, καθώς οι νόμοι και οι διατάξεις που αφορούν την ουσιαστική λειτουργία του σχολείου προέρχονται απευθείας από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.</p>	<p>προχωρήσουν σε εκπαιδευτική συνεργασία με τους γονείς. Ανάλογα, είναι ευκολότερο για τους γονείς να μην προχωρήσουν σε εκπαιδευτική συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, αλλά να «αφήσουν το ζήτημα στα χέρια των ειδικών». Τα στοιχεία δείχνουν ότι μια τέτοια αδράνεια είναι επιβλαβής για τους μαθητές και πιο συγκεκριμένα, θα μπορούσε να ενισχύσει τις ανισότητες ευκαιριών που είναι υπάρχουν στην εκπαιδευτική πραγματικότητα.</p>
---	---

Πίνακας 2: Περιγραφή προφίλ Γονέων και Εκπαιδευτικών

<p>ΓΟΝΕΙΣ (Γώγου-Κρητικού 1994: 174-183 & Μπούζος, 1998:170 & Γεωργίου, 2000)</p>	<p>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ (Everard & Morris, 1999:247-254 και Jones, 1987)</p>
<p>Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων απαρτίζεται από μια ποικιλία ατόμων. Μπορούμε να χωρίσουμε τους γονείς στις εξής κατηγορίες:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μία κατηγορία γονέων είναι αυτή που αντιμετωπίζει το σχολείο ως έναν κρατικό και απρόσιτο γραφειοκρατικό μηχανισμό, τον οποίο θα έπρεπε κανείς να αποφεύγει. Οι γονείς αυτοί σπάνια πηγαίνουν στο σχολείο να συζητήσουν θέματα που αφορούν τα παιδιά τους. Συνήθως, οι γονείς αυτοί προέρχονται από χαμηλά μη προνομιούχα κοινωνικά και μορφωτικά στρώματα, στα οποία υπάγονται κυρίως και οι οικονομικοί πρόσφυγες, πολλές κατηγορίες μεταναστών και μειονοτικών ομάδων. Αντιμετωπίζουν τους εκπαιδευτικούς με δυσπιστία, ντροπαλότητα, δειλία ή και απόρριψη. Δε συζητούν οικογενειακά τους θέματα και συνήθως αισθάνονται κατώτεροι απέναντι στο σχολικό περιβάλλον. Η επικοινωνία με τους γονείς αυτούς είναι συχνά αρκετά δύσκολη. 2. Υπάρχουν γονείς που ξαναβιώνουν σε συγκινησιακό επίπεδο αρνητικές μνήμες της δικής τους σχολικής ζωής, όπου το σχολείο κρίνει, βαθμολογεί και τιμωρεί. Η πρόσβαση στη σχολική γνώση είναι γι' αυτούς η δυνατότητα και η ελπίδα ότι τα παιδιά τους θα καταφέρουν μία καλύτερη από αυτούς κοινωνικο-οικονομική ένταξη. Γι' αυτό και φοβούνται μια αρνητική κριτική για το παιδί τους. Πολλοί εκπαιδευτικοί, μην μπορώντας να ερμηνεύσουν τη συμπεριφορά των γονέων αυτών, αισθάνονται ότι εκείνοι τους απορρίπτουν. 3. Μια άλλη κατηγορία, που θεωρεί το σχολείο ως μηχανισμό κοινωνικής ανέλιξης, είναι οι γονείς που προέρχονται από μεσαία κοινωνικά στρώματα. Οι γονείς αυτοί συνεργάζονται καλύτερα με το σχολείο και τους δασκάλους, καθώς τα ενδιαφέροντα τους και οι αξίες τους ταυτίζονται λίγο πολύ με των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί, κατά τις συναντήσεις με αυτούς τους γονείς, νιώθουν εμπιστοσύνη και ασφάλεια. Οι γονείς αυτοί επισκέπτονται τακτικά το σχολείο και επιδεικνύουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα παιδιά τους. 4. Μια άλλη κατηγορία γονέων είναι αυτή που 	<p>Ο Σύλλογος Διδασκόντων με τη σειρά του απαρτίζεται από άτομα με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που μπορούμε να τους κατατάξουμε ως εξής:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Μία κατηγορία εκπαιδευτικών είναι εκείνη που θεωρεί ότι το έργο της είναι απλά και μόνο η μόρφωση των παιδιών. Σκοπός των εκπαιδευτικών αυτών είναι να βγει η ύλη σύντομα και να γίνουν και οι επαναλήψεις. Ο γονέας δεν έχει καμία σχέση σε αυτή την διαδικασία γιατί δεν γνωρίζει τις απαιτήσεις των εξετάσεων και δεν δικαιούται να εκφέρει άποψη. Το καλύτερο που έχει να κάνει είναι να δημιουργήσει ένα καλό και ήρεμο κλίμα στο σπίτι κατάλληλο για διάβασμα και μελέτη. 2. Οι αποσπασμένοι, οι πρόσφατα διορισμένοι ή διαρκώς μετακινούμενοι εκπαιδευτικοί είναι αυτοί που προέρχονται από άλλες πόλεις, έχουν διαφορετικά βιώματα και εμπειρίες και είτε δεν έχουν την απαραίτητη πείρα σε θέματα συνεργασίας με τους γονείς, είτε δεν γνωρίζουν τις ανάγκες τις τοπικής κοινωνίας και τις συνήθειες των γονέων, επειδή ακριβώς έχουν πρόσφατα μετατεθεί εκεί. 3. Οι ανασφαλείς στο εκπαιδευτικό τους έργο εκπαιδευτικοί ερμηνεύουν κάθε προσπάθεια συμμετοχής των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία ως έναν έμμεσο τρόπο για να βρεθούν στο στόχαστρο μιας ενδεχόμενης αρνητικής αξιολόγησης, με ό,τι μπορεί να σημαίνει αυτό για την μελλοντική τους επαγγελματική εξέλιξη. Επιπλέον, για πολλούς διευθυντές σχολείων, οι συναλλαγές με τους γονείς είναι μία από τις λιγότερο ευχάριστες όψεις της δουλειάς. Οι περισσότεροι προσπαθούν να αποκρούουν τους γονείς – εισβολείς. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί δεν μπορούν να δουν ότι τα σχολεία δεν είναι κλειστά συστήματα, ενώ συχνή είναι και η νοοτροπία του διευθυντή που λέει ότι «δεν θέλω άσχετους στο σχολείο μου» (Jones, 1987). 4. Υπάρχουν εκπαιδευτικοί που αναγνωρίζουν ότι η συνεργασία τους με τους γονείς μπορεί να ικανοποιεί μία διάσταση της εκπαίδευσης που δεν είναι ουσιαστική επειδή ακριβώς, ό,τι και να συζητήσουν με τους γονείς είναι μάταιο, εφόσον οι σημαντικές αποφάσεις για την εκπαίδευση λαμβάνονται από το ΥΠΕΠΘ. Έτσι λοιπόν ξεκινάνε με μία αρνητική

<p>προέρχεται από προνομιούχα κοινωνικά στρώματα. Και εδώ φαίνεται να μην υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στις εκπαιδευτικές αντιλήψεις των οικογενειών και σε αυτές του σχολείου. Η παρουσία των γονέων αυτών γίνεται αισθητή στο σχολείο, καθώς διατηρούν μια θετική στάση απέναντι του και, παράλληλα με την προώθηση των ενδιαφερόντων και των στόχων των παιδιών τους, ενδιαφέρονται, μέσω της συμμετοχής σε συλλογικά όργανα, να βελτιώσουν τις συνθήκες μάθησης και διαβίωσης στο σχολείο.</p>	<p>διάθεση οποιαδήποτε συνεργασία με τους γονείς την οποία και θεωρούν άσκοπο χάσιμο πολύτιμου χρόνου. Οι γονείς αντιμετωπίζονται περισσότερο ως αναγκαίο κακό, παρά με σεβασμό.</p> <p>5. Η επόμενη κατηγορία περιγράφει τους εκπαιδευτικούς που δείχνουν ενεργό ενδιαφέρον την μεσολάβησή τους για την οικοδόμηση μιας σχέσης συνεργασίας και επικοινωνίας με τους γονείς. Αναγνωρίζουν την ανάγκη συνεργασίας με τους γονείς και την ενθαρρύνουν με την προσωπική τους στάση. Με την οξυδέρκεια και την πείρα τους μπορούν να εντοπίσουν ένα οικογενειακό πρόβλημα και να έρθουν αμέσως σε επαφή με τους γονείς. Συχνά όμως βρίσκουν την πόρτα κλειστή με την έννοια ότι δεν πρέπει επεμβαίνουν σε ξένες οικογένειες για προβλήματα που δεν τους αφορούν.</p>
---	--

5. Οι ανιχνεύσεις των στάσεων εκπαιδευτικών και γονέων μέσα από τις Σχολές Γονέων του Νομού Πέλλας και του Νομού Ημαθίας.

Περιγράφοντας προηγουμένως τις σχέσεις και τις στάσεις των γονέων και των εκπαιδευτικών σε θέματα εκπαιδευτικής συνεργασίας περνάμε στην ίδρυση των Σχολών Γονέων του ΥΠΕΠΘ. Εκείνο που αναμένεται να λειτουργήσει ακόμα περισσότερο ενισχυτικά προς τα κίνητρα και τη συνεργασία των γονέων με το σχολείο, και ειδικότερα το σχολείο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είναι η ίδρυση και λειτουργία μέσα στο σχολείο ή γενικότερα στην τοπική κοινωνία Σχολής Γονέων, με στόχο την προσφορά στους γονείς επιστημονικής βοήθειας για τη σωστή αντιμετώπιση της αγωγής των παιδιών. Πρόκειται για ένα ζήτημα σημαντικό, για το οποίο ο νομοθέτης έλαβε μέριμνα στις πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις για τις οργανώσεις γονέων (Ν. 2621/98, άρθρο 2, παράγραφος 1β13), όπου αναφέρει ότι με κοινή απόφαση των υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ιδρύεται Σχολή Γονέων, μετά από πρόταση του Συλλόγου Γονέων, ή της Ένωσης Συλλόγων Γονέων, ή του Ο.Τ.Α., ή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Οι Σχολές Γονέων ήταν ένα αίτημα που εκκρεμούσε εδώ και χρόνια και η λειτουργία τους χρονολογείται μεν από το 1962, στηριζόταν όμως στην ιδιωτική πρωτοβουλία και δεν είχε θεσμοθετημένη σχέση με το σχολείο. Από το 1962, λοιπόν, υπήρξε η πρόβλεψη για τη δημιουργία Σχολών Γονέων στη χώρα μας, αλλά μόλις το 1998 άρχισε η εφαρμογή και η υλοποίησή τους. Κατόπιν τούτου, η Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΥΠ.Ε.Π.Θ.) ίδρυσε και θέτει σε λειτουργία σε όλους τους νομούς της χώρας Σχολές Γονέων. Στο πλαίσιο των Σχολών Γονέων, αναπτύσσονται τα εκπαιδευτικά προγράμματα «Συμβουλευτική Γονέων» και «Σχέσεις Σχολείου - Οικογένειας». Η λειτουργία του προγράμματος υποστηρίζεται από το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε.) της Γενικής Γραμματείας Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Γ.Γ.Ε.Ε.). Το εν λόγω έργο εντάσσεται στο Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Μέτρο 2.4, Ενέργεια 2.4.3, Πράξη 2.4.3.ε) και συγχρηματοδοτείται από το Ε.Κ.Τ. (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και το Ε.Τ.Π.Α. (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης) κατά 75%.

Στόχος του έργου είναι η συστηματική ενημέρωση και εκπαίδευση των γονέων σε θέματα που αφορούν:

- Στη βελτίωση της επικοινωνίας μέσα στην οικογένεια
- Στην ουσιαστική επικοινωνία των γονέων με το σχολείο
- Στην βελτίωση των γνώσεων των γονέων σχετικά με τις ψυχικές, κοινωνικές, πνευματικές και άλλες ανάγκες των παιδιών σε κάθε στάδιο ανάπτυξής τους
- Στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των γονέων στις σχολικές δραστηριότητες και της συνεργασίας τους με τους εκπαιδευτικούς των σχολείων για την αποτελεσματικότερη παροχή βοήθειας στα παιδιά τους.
- Στη βελτίωση των γνώσεων των γονέων και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έγκαιρη διάγνωση και αντιμετώπιση δύσκολων συμπεριφορών των παιδιών τους.
- Στην απόκτηση ικανοτήτων έτσι ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις του νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου.

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων προβλέπεται η δημιουργία τμημάτων που λειτουργούν ως ολιγομελείς ομάδες. Η συνολική διάρκεια του προγράμματος «Συμβουλευτική Γονέων» είναι 40 ώρες ενώ του προγράμματος «Σχέσεις Σχολείου-Οικογένειας» είναι 20 ώρες. Η εκπαιδευτική διαδικασία έχει ως στόχο την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων γονέων, σύμφωνα με τις αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων (θεωρητικό μέρος, συζήτηση/ανταλλαγή απόψεων και βιωματικές ασκήσεις). Οι εκπαιδευτές είναι ειδικοί επιστήμονες στη συμβουλευτική γονέων και στις σχέσεις σχολείου-οικογένειας.

Οι βασικές θεματικές ενότητες που αναπτύσσονται στα τμήματα των 40 ωρών και αφορούν στη Συμβουλευτική Γονέων είναι:

- Ανάπτυξη – εξέλιξη παιδιού και εφήβου
- Οικογένεια – Μορφές οικογένειας
- Επικοινωνία – Διαπροσωπικές Σχέσεις
- Προβλήματα συμπεριφοράς
- Εργαζόμενοι γονείς
- Σεξουαλική διαπαιδαγώγηση
- Σχέση σχολείου – οικογένειας

Οι βασικές θεματικές ενότητες που αναπτύσσονται στα τμήματα των 20 ωρών και αφορούν στις Σχέσεις Σχολείου - Οικογένειας είναι:

- Η ελληνική οικογένεια.
- Το σχολείο ως φορέας μάθησης, ανάπτυξης και προσαρμογής του παιδιού.
- Οικογένεια και σχολείο. Γονεϊκή εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία του παιδιού. Θέματα αιχμής στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε γονείς παιδιών όλων των ηλικιών, κάθε εθνικής προέλευσης, ηλικίας και μόρφωσης, καθώς και σε μελλοντικούς γονείς. Η Σχολή Γονέων αναπτύσσει τμήματα μάθησης κατά προτεραιότητα με τους Δήμους οι οποίοι έχουν ενταχθεί στο «Δίκτυο Εκπαίδευσης – Επιμόρφωσης Ενηλίκων». Τα τμήματα λειτουργούν στα «Εργαστήρια Εκπαίδευσης – Επιμόρφωσης Ενηλίκων Δήμου ή Κοινότητας» Για την ένταξη των ενδιαφερομένων στα τμήματα Σχολών Γονέων απαιτείται η συμπλήρωση σχετικής αίτησης. Τα τμήματα τίθενται σε λειτουργία με την εγγραφή **23** πολιτών.

Κατά τη σχολική χρονιά 2005 – 2006, στους νομούς Πέλλας και Ημαθίας λειτούργησαν (και λειτουργούν μέχρι σήμερα) στις Σχολές Γονέων 33 τμήματα (15 στην Πέλλα και 18 στην Ημαθία). Στα τμήματα αυτά συμμετείχαν περίπου 759 γονείς και εκπαιδευτικοί αλλά και επαγγελματίες άλλων ειδικοτήτων (345 στην Πέλλα και 414 στην Ημαθία). Από τις συζητήσεις μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων ανιχνεύτηκαν και εντοπίστηκαν όλες οι στάσεις γονέων και εκπαιδευτικών που περιγράφηκαν στους πίνακες 1 και 2. Οι παρεμβατικές δράσεις και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες των Σχολών Γονέων του ΥΠ.Ε.Π.Θ. κρίνονται εξαιρετικά σημαντικές και χρήσιμες διότι είναι εξαιρετικά σπάνιο το γεγονός να συνυπάρχουν στην ίδια αίθουσα γονείς και εκπαιδευτικοί και να συζητούν ελεύθερα για την ομαλή συναισθηματική και γνωστική εξέλιξη των παιδιών – μαθητών υπό την εποπτεία ενός ειδικού εξειδικευμένου σε θέματα ανάπτυξης και σχολικής συμβουλευτικής.

Αφήνοντας γονείς και εκπαιδευτικούς να συζητήσουν ελεύθερα για τα παιδιά ή τους μαθητές τους γίναμε δέκτες πολλών απόψεων και προβληματισμών σχετικά με το μέλλον τόσο των Σχολών Γονέων όσο και για το μέλλον του ίδιου του εκπαιδευτικού θεσμού. Καταγράψαμε και παρουσιάζουμε τις απόψεις αυτές στα εξής σημεία:

1. Πολλές συγκρούσεις και παρεξηγήσεις πηγάζουν από άγνοια. Είτε πρόκειται για γονείς είτε για εκπαιδευτικούς, όσο πιο πολύ περιχαράκωνονται στον δικό τους κόσμο, τόσο λιγότερο κατανοούν τον κόσμο των άλλων. Τα σχολεία πρέπει να προβάλλουν μια καλή εικόνα και να διαχειρίζονται δυναμικά τις δημόσιες σχέσεις τους. Ένα σχολείο στο οποίο οι επισκέπτες αισθάνονται καλοδεχούμενοι είναι λιγότερο πιθανό να προξενήσει αντιπαλότητα και μία ενδεχόμενη κρίση θα την αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα, πιθανόν, πριν καν εκδηλωθεί.
2. Ο διευθυντής και οι εκπαιδευτικοί ενός σχολείου πρέπει να προσπαθούν να κατευνάζουν τα πνεύματα, να αποφεύγουν καταστάσεις "όλα ή τίποτα", να μη φιλονικούν, να έχουν αυτοπειθαρχία, διάθεση για συνεργασία, κατανόηση και ικανότητα να ακούνε τι λένε οι γονείς.
3. Οι εκπαιδευτικοί χωρίζουν με τρόπο αυθαίρετο τους γονείς σε δυο κατηγορίες: σε αυτούς που ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση των παιδιών τους και σε αυτούς που δεν ενδιαφέρονται και, ως εκ

τούτου, καταβάλλουν μεγαλύτερες προσπάθειες να συνεργαστούν με τους γονείς που θεωρούν ότι ενδιαφέρονται, ενώ τείνουν να αγνοούν τους γονείς που εκ των προτέρων κατατάσσουν στους αδιάφορους. **Επομένως η μικρότερη ή μεγαλύτερη ενεργοποίηση των γονέων έχει να κάνει και με τη συμπεριφορά των εκπαιδευτικών προς αυτούς.** Καλό θα ήταν η συνειδητοποίηση και η καταγραφή αυτών των στάσεων να αποτελέσει ένα έναυσμα για την αλλαγή και άρση τους.

4. Η αποχή των γονέων από τη σχολική ζωή δεν δηλώνει υποχρεωτικά αδιαφορία για την εκπαίδευση των παιδιών τους αλλά σίγουρα επιδρά στη στάση που αναπτύσσει το παιδί απέναντι στο σχολείο. Οι γονείς θα πρέπει να αντιμετωπίζουν το σχολείο τους σαν δεύτερο σπίτι τους. Η πίεση που ασκούν στην εκπαίδευση δεν θα πρέπει να διοχετεύεται αποκλειστικά και μόνο στο σχολείο και στους εκπαιδευτικούς τους αλλά πολύ περισσότερο θα πρέπει να στρέφεται και σε άλλους φορείς (πολιτεία, ΥΠ.Ε.Π.Θ. κ.α.) μέσα από αγωνιστικές κινητοποιήσεις και δυναμική συμμετοχή για ουσιαστικότερες αλλαγές στον χώρο της εκπαίδευσης.
5. Συχνά οι εκπαιδευτικοί είναι ο εύκολος στόχος των γονέων. Οι γονείς εκφράζουν τα παράπονά τους για την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και καταλογίζουν ευθύνες σε αυτούς που μπορούν να δούνε και προσεγγίσουν πιο εύκολα, αγνοώντας ότι και οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί ελάχιστα πράγματα μπορούν να αλλάξουν στις θεσμικές λειτουργίες της εκπαίδευσης. Απαιτείται από τους γονείς ενεργητικότερο και ουσιαστικότερο ενδιαφέρον σε εκπαιδευτικά θέματα.
6. Σε θέματα εκπαιδευτικής νομοθεσίας οι γονείς είπαν ότι «χρειάζεται να γίνει σαφής ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να συμμετέχουν στη ζωή του σχολείου», «να λαμβάνονται υπόψη από το σχολείο οι δικές τους απόψεις», «να κατανοεί το σχολείο τις οικονομικές δυσκολίες και τα προβλήματα χρόνου που αντιμετωπίζουν», «να μπορούν στο σχολείο να προβάλλουν αιτήματα και διεκδικήσεις για τα παιδιά τους», «να μπορούν να εμπιστευτούν το σχολείο» κ.α.
7. Επιπλέον, πολλοί γονείς είπαν ότι για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των εκπαιδευτικών και για να αποδώσουν στη συνεργασία τους με το σχολείο, θα πρέπει να αισθάνονται ότι είναι ευπρόσδεκτοι σ' αυτό. Καλό θα ήταν να δημιουργηθεί μία κατάλληλη αίθουσα υποδοχής γονέων. Γενικά, οι γονείς παρακινούνται περισσότερο να συμμετέχουν στο σχολείο όσο το σχολείο δημιουργεί σ' αυτούς κίνητρα και τους θεωρεί ευπρόσδεκτους.
8. Οι γονείς πιστεύουν ότι το σχολείο είναι υπεύθυνο για την ενημέρωση των γονέων και της τοπικής κοινωνίας σε εκπαιδευτικά θέματα. Για να εξασφαλίσει την πληροφόρηση που χρειάζεται πρέπει να εκμεταλλευτεί τα τοπικά Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (εφημερίδες, ραδιόφωνο, τηλεόραση κτλ.). Αυτό προϋποθέτει ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία.
9. Σχετικά με τις Σχολές Γονέων και το μέλλον τους, γονείς και εκπαιδευτικοί εκφράστηκαν με τα πιο θερμά λόγια: η λειτουργία των Σχολών Γονέων όχι μόνο πρέπει να εξασφαλιστεί αλλά καλό θα ήταν η λειτουργία τους να γίνει υποχρεωτική για όλους τους γονείς που εγγράφουν τα παιδιά τους στο σχολείο. Επιπλέον, εκφράστηκαν και απόψεις ο σχολικός ψυχολόγος να ενταχθεί κανονικά στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του σχολείου και να αποτελέσει ενεργό μέλος του συλλόγου διδασκόντων λειτουργώντας ως γέφυρα επικοινωνίας ανάμεσα σε γονείς – μαθητές – εκπαιδευτικούς, όπως ακριβώς συμβαίνει και στα σχολεία του εξωτερικού. Η δημιουργία ενός συνδέσμου μεταξύ σχολείου και οικογένειας, από έναν εξειδικευμένο καθηγητή ή από ομάδα καθηγητών, μπορεί να βοηθήσει στην επικοινωνία γονέων-σχολείου. Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να γίνονται κατ' οίκον επισκέψεις.
10. Τέλος, έγιναν δύο παρατηρήσεις. Η πρώτη αφορά τους Συλλόγους Γονέων & Κηδεμόνων και σχετίζεται με το ποσοστό συμμετοχής των γονέων σε αυτές. Οι ίδιοι οι γονείς παραδέχτηκαν ότι θα πρέπει να συμμετέχουν σε μεγαλύτερο ποσοστό και σε ουσιαστικότερο επίπεδο στους Συλλόγους τους. Η δεύτερη αφορά τις Σχολές Γονέων και σχετίζεται με την διάθεση των Γονέων να προβληθεί ακόμη περισσότερο ο θεσμός από τα Μ.Μ.Ε. αλλά και από τους διευθυντές των σχολείων και γενικά από όλους τους θεσμούς που εμπλέκονται στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Επίλογος

Η διαρκής συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών προσφέρει τη δυνατότητα στο σχολείο να εγκαταλείψει την πρακτική της «εσωστρέφειας» και να ανοίξει μέσω των γονέων τις πόρτες του στην τοπική και ευρύτερη κοινωνία. Οι γονείς είναι εκείνοι που θα δώσουν και θα πάρουν από το σχολείο, θα δώσουν εμπειρία και κάθε είδους υποστήριξη, ώστε να καταστήσουν πιο αποτελεσματική την ανάπτυξη και την κοινωνικοποίηση των μαθητών. Ο καλύτερος επίλογος σε θέματα συνεργασίας γονέων και εκπαιδευτικών,

πιστεύουμε, ότι είναι ένα κείμενο του Macbeth Alastair, απόσπασμα του οποίου παραθέτουμε αυτούσιο παρακάτω:

Macbeth Alastair, κεφ. 16, Σχέση γονέων-δασκάλων: ένα ελάχιστο πρόγραμμα και μια συναινετική κατανόηση (Parent - teacher partnership: A Minimum Programme and a Signed Understanding), στο βιβλίο «Managing the Effective School» (σ. 193-203):

«Οι εκπαιδευτικοί πρέπει, συνεχώς, να τονίζουν ότι παρέχουν ταυτόχρονα υπηρεσία και συνεργασία.

- Η υπηρεσία υπονοεί την αφιέρωση των ειδικών ικανοτήτων και της εμπειρίας των εκπαιδευτικών στη συνδρομή των γονέων, για την εκπλήρωση των γονεϊκών τους καθηκόντων προς όφελος του παιδιού. Αυτή η υπηρεσία μπορεί, κατά περίπτωση, να εκφράζει απόψεις αντίθετες με αυτές των γονέων.
- Η συνεργασία αναγνωρίζει ότι μεγάλο ποσοστό εκπαίδευσης λαμβάνει χώρα στο σπίτι και ότι οι γονείς και οι δάσκαλοι έχουν διαφορετικούς, αλλά συμπληρωματικούς εκπαιδευτικούς στόχους, οι οποίοι πρέπει να λειτουργούν αρμονικά, ώστε να είναι πιο αποτελεσματικοί.

Έτσι, η εκπαίδευση παρέχεται από τους δασκάλους με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις επιθυμίες των γονέων και σε συνδυασμό με τις συνεκπαιδευτικές ενέργειες των γονέων, αλλά και μέσα σε ένα οργανωτικό και προγραμματικό πλαίσιο, που προκύπτει από την επαγγελματική απαίτηση». «Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καθιστούν ξεκάθαρο στη συνεργασία τους με τους γονείς ότι, αν και τους παρέχουν επαγγελματική υπηρεσία και ενεργούν εταιρικά με αυτούς, είναι ταυτόχρονα υπάλληλοι της εκπαιδευτικής Αρχής και πρέπει να λειτουργούν μέσα στους αντικειμενικούς στόχους, στα συστήματα και στους περιορισμούς, οι οποίοι έχουν θεσμοθετηθεί δημοκρατικά από τα εθνικά και τοπικά όργανα. Κατά περίπτωση, αυτό μπορεί να σημαίνει άρνηση των επιθυμιών των γονέων. Μπορεί, επίσης, να σημαίνει και παροχή πληροφοριών από τους γονείς προς το σχολείο. Εν συντομία, οι γονείς πρέπει μέχρι ενός σημείου να είναι υπόλογοι προς τους εκπαιδευτικούς, όπως οι εκπαιδευτικοί είναι προς αυτούς».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

Αθανασούλα – Ρέππα, Α., Κουτούζης, Μ., Χατζηευστρατίου, Ι. (1999) Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων, τόμος Γ, Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης, Ε.Α.Π. Πάτρα.

Ανδρέου Α. & Αθανασούλα-Ρέππα Α., Δημόσια και Ιδιωτική Εκπαίδευση (1950-1990). Διαμόρφωση και Ζήτηση, εισήγηση στο Ε' επιστημονικό συνέδριο που οργάνωσε το «Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα» με θέμα «Όρια και Σχέσεις δημόσιου και ιδιωτικού», στις 23-26/11/1994, Δημοσίευση των πρακτικών: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1996.

Γεωργίου, Σ. Ν. (2000) Σχέση Σχολείου – Οικογένειας και Ανάπτυξη Παιδιού, Ελληνικά Γράμματα
Γώγου-Κρητικού, Α. (1994) Κοινωνικές αλληλεπιδράσεις. Κοινωνικές αναπαραστάσεις. Τι λένε οι δάσκαλοι για τους γονείς; εκδ. Πορεία, Αθήνα.

Everard, B. & Morris, G. (1999) Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση, μτφρ. Κίκιζας Δ., Ε.Α.Π., Πάτρα.

Μπρούζος, Α. (1998) Ο εκπαιδευτικός ως Λειτουργός Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού. Μια Ανθρωπιστική θεώρηση της Εκπαίδευσης, εκδ. Λύχνος, β' έκδοση, Αθήνα

Ο.Η.Ε. (1995) Οικογένειες: η καρδιά της Κοινωνίας.

Σολομών, Ι. (1999) Εσωτερική Αξιολόγηση & Προγραμματισμός Εκπαιδευτικού Έργου στη Σχολική Μονάδα, Ένα πλαίσιο εργασίας και υποστήριξης, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο - Τμήμα Αξιολόγησης, Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. Ενέργεια 1.1α, Αθήνα.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

Macbeth, A. (1993) «Parent - Teacher partnership: a Minimum Program and a Signed Understanding», in Managing the Effective School, M. Preedy (ed.), P. Chapman Publ, London.

Jones, A. (1987) Leadership for Tomorrow's Schools, Blackwell, Oxford.